

מא

פרוטוקול מס' 32/ב
מישיבת ועדת הכלכלה
מיום ג', ל' באב תשי"ג - 11.8.53
בשעה 11.00

משתתפים:

- היו"ר ח. רובין
- י. אורי
- ב. אבניאל
- ט. לביא
- א. כהן
- ע. סימון
- ר. פלדמן
- י. ניצני
- ט. פרלסטיין

מוזמנים

- מר לוינסקי - מטעם משרד המסחר והתעשייה
- מר הצנני - מטעם משרד המספטים

סדר-היום:

- א. סיכום הדיון בשאלת יבוא מוצרים מוגמרים מחו"ל;
- ב. בעיית פיתוח עיריית ירוסלים;
- ג. חוק האומנים.

היו"ר ח. רובין:

אני פותח את הישיבה, ומציג את עצמי, שבאתי במקום מר בנוב יו"ר הועדה.

סדר היום טובח לפני חברי הועדה, אבל הייתי מציע שבסוף קודם כל בכמה ענינים סדוריים. הסעיף הראשון בסדר היום הוא - סיכום הדיון בשאלת יבוא מוצרים מוגמרים מחו"ל. כידוע לא השתתפתי כדיונים אלה. על כן הייתי מציע שחבר חברי ועדה יתנדבו וינסו להציע לקראת הישיבה הקרובה הצעות פחות או יותר מנוסחות לסיכום הדברים. הייתי מציע שמר אורי ומר אבניאל יקבלו על עצמם לעשות זאת.

י. אורי:

אני סבור שאין כאן מקום להצעות מפורטות. כאן יש שאלה כללית ובטוי כללי שתופעה זו של יבוא מוצרים מוגמרים אינה אריכה לחזור יותר. בזה אין חלוקי דעות. לכן אני סבור, שהיו"ר צריך לנסח את השאלה הזאת בצורה כללית ולהניחה על שולחן צירי הכנסת.

היו"ר ח. רובינ:

אינני רוצה להביע את דעתי על תכן הדברים, כי לא הספקתי לעבור על הפרוטוקולים. לא הכעתי דעה אם זה צריך להיות טכסט ארוך או קצר, רק אמרתי שיהיה רצוי שחברי הועדה יציעו הצעות.

י. אורי:

אני מציע שתעבור על החטר, ותכין נוסח הצעה לישיבה הבאה.

ב. אבניאל:

יש לי רושם שאם תקרא את החטר תראה שאין חלוקי דעות. סיקול העת עלול להיות מעסי מאד, האם באמת נאסור כל יבוא מוצרי תעשייה, אפילו אם נאמר שיבוא מוצר מוגמר תעשייתי עולה בטבע זר סחצית מסעולה לנו חמר הגלם לייצור פה. זו עלולה להיות שאלה. סיכולה להביא אותנו לידי דיון. לכן אני מציע, שהיו"ר יעבור על החטר וינסח 4 הצעות קונקרטיות, כי בענין זה כולנו נשאף לאותה מסרה.

היו"ר ח. רובינ:

אני יכול לסכם את הסעיף בצורה זו; לדעת חברי הועדה רצוי לנסח ניסוח קצר וכללי, והועדה תחזור לדון על כך בישיבה הבאה. לאחר שהיו"ר יהיה סיפק בידו לעבור על החטר, יביא הצעתו בפני הועדה.

ב. בעיית פיתוחה הכלכלי של ירושלים:

היו"ר ח. רובינ:

אני מציע שנעבור לסעיף ב' בסדר היום - בעיית פיתוחה הכלכלי של ירושלים. בידי יש שתי פניות בענין זה; פניה אחת של החברה הכלכלית לירושלים, ופניה שניה של התאחדות בעלי התעשייה בירושלים. החברה הכלכלית לפיתוחה של ירושלים מציעה 2 דברים: א. לשמור את בא כוחה בועדה; ב. לערוך סיור במפעלי התעשייה בירושלים. גם התאחדות בעלי התעשייה בירושלים מבקשת להשמע בענין זה. הייתי מציע שנכין רשימה את טי להזמין לישיבה הבאה. אני חושב שאריך להזמין כמה גורמים: ב"כ עיריית ירושלים, ב"כ לשכת העבודה בירושלים, באי כוח שני הגורמים הנ"ל וגם את מועצת הפועלים.

ס. לביא:

קודם כל ברצוני לדעת אם אין דברים דחופים יותר שנחסרו לנו על ידי הכנסת, כי אני חושב שדברים אלה קודמים לכל ענין אחר. בעיית פיתוחה הכלכלי של ירושלים היא בעיה רחבה מאד, ואם נכנס לדיון בבעיה זה, הרי שהוא ייסך חדשים, ויפריע לדיון באותם הענינים שהועברו אלינו מהכנסת.

היו"ר ח. רובינ:

ענין ירושלים הועבר אלינו מהכנסת. אבל אני רוצה לציין כאן שהכנסת תטב בסבועות הבאים גם ביום חמישי, ואני חושב שאפשר ביום חמישי זה לקיים ישיבה נוספת כדי להתחיל בדיון בבעיה זו.

י. אורי:

אני מקבל את רשימת המוזמנים שהציע היו"ר, אבל אינני יכול לקבל את ההצעה לסיור, אם כי אני מחסינו מאד, אבל עד תום הפגרה הועדות תהיינה עמוסות עבודה. על כן אני מציע לדחות את ההזמנה לסיור עד לאחר הפגרה.

ב. אבניאל:

אני מציע שנזמין את כל הגורמים לישיבה הבאה.

היו"ר ח. רובינ:

אינני מסכים לכך מסיבה אחת פשוטה: אני חושב שיכול להיות סבורם אחד מנוגד לנוכח שני, לא ירצה להסמיע את דבריו בפניו.

י. אורי:

סהנסצון שהיה לנו בקטר לדיונים בענין היסאים ובבעיית יבוא סוצרים סוגסרים, נוכחנו לדעת כי טוב שכל הנצילים סוזסנים לאותה יטיבה. איננו סוזסנים ספלגות ואנסים אל א סוסדות. נדטה לי שהרבה יותר טוב יהיה אם תהיה יטיבה ססותפם, ואם אחר כך יהיה צורך בתוספות, נעטה זאת.

היו"ר ח. רובין:

אני מעמיד להצבעה את סתי ההצעות: הצעתי והצעת חבר הכנסת אורי.

ה צ ב ה

נתקבלה הצעת חבר הכנסת אורי להזמין את כל הגורמים לאותה יטיבה.

היו"ר ח. רובין:

בגוף הסלגרסה שנשלחה על ידי התאחדות בעלי התעסיה כתוב שהם סבקסים פגיסה עם נציגיהם ועם נציגי התאחדות בעלי הסלאכה. אני מציע אפוא סנוסין גם את נציגי התאחדות בעלי הסלאכה. כן אני מציע לא להזמין את נציג הסמסלה, אלא להודיע לסטרד הססחר והתעסיה ולסטרד הפיתוח, יטיבה זו סתקיימת ואם הם רוצים לסלוח את בא כוחם, הרי הוא רצוי.

א. כהן:

בבעיות הנוגעות לירוסלים ולסצבה הכלכלה, יס חלק שהוא בגדר של חלומות ורצונות, ויס חלק אחד שהוא בגדר של מעטה סלילי, וזוהי העובדה סצין גם סר הססחר והתעסיה בעתונות, שהודות להסרת הפיקוח הכלכלי ירוסלים סובלת כמיסרין; לדוגמה: כאסר היו הקצבות והליה פיקוח, אם נתנו הקצבה לספעל ירוסלמי היה ברור שסחר הגלם סוכר להיות מעובר בספעל הירוסלמי, כי אסור היה להעבירו. עכסו יס חופס, ואז נותנים הקצבת סוכר לספעל סל כיסקויס בירוסלים, אבל ססיבות סל תחבורה יותר זולה, מעבירים את הסוכר לספעל סבספלה. זוהי בעיה חסורה. סר ברנססין אסר בספורס, בגילוי הלב הסצין אותו: או פיקוח כלכלי לטובת ירוסלים, או חופס היזמה ספירוטו - פגיעה בירוסלים. בעיה זו ברמית לי לא כל כך פטוסה, ואני מציע לסם כך להזמין בסיוחד את סנהל סטרד הססחר והתעסיה, כדי שהוא יענה בנקודה זו.

היו"ר ח. רובין:

אני מעמיד להצבעה את הצעת חבר הכנסת כהן.

ה צ ב ה

הצעת חבר הכנסת כהן - נתקבלה

הוחלט: להזמין ליטיבה הנאה את הגורמים הבאים: עיריית ירוסלים, מועצת פועלי ירוסלים, לסכת העבודה בירוסלים, התאחדות בעלי התעסיה, התאחדות בעלי הסלאכה, החברה הכלכלית לירוסלים, סנהל סטרד הססחר והתעסיה וסטרד הפיתוח.

היו"ר ח. רובין:

כפי שאמרתי כבר, החברת הכלכלית לירוסלים מזמינה אותנו לסיוור בספעלי התעסיה בירוסלים, כסיחה בסלפון באסר לי ססיוור זה צריך להססך סעתיים. הצעתו סל חבר הכנסת אורי היתה לקיים את הסיוור אחרי הפגרה. אני הייתי מציע סנקיים את הסיוור באחד מיסי חסיטי בנקר.

ה ו ח ל ס לקיים את הסיוור ביום חסיטי הנא אם תהיה יטיבת כנסת, אך ביום רביעי, אם לא תהיה יטיבת כנסת ביום חסיטי.

היו"ר ח. רובינ:
ועדת הכלכלה מביאה בפני הכנסת 2 חוקים:
חוק לתיקון פקודת הטבק, וחוק להארכת
תוקפן של תקנות ההגנה. היות ולא הייתי יו"ר בטעה שחוקים אלה נדונו
בוועדה, אני מציע שטר כהן יביא אותם בפני הכנסת.

ג. חוק האומנים:

היו"ר ח. רובינ:
עתה אנו עוברים לחוק האומנים. לפני מונחת
בקשתו של בא כוח מחלקת התחיקה שעל יד
הועד הפועל של ההסתדרות, מר גרינברג, המבקש שתנתן לו אפשרות להופיע
בפני הועדה בקשר עם חוק האומנים מטעם ההסתדרות הכללית.

ד. פלדמן:
אני מציע להזמין את בא-כוח התאחדות
בעלי המלאכה.

מר הנגבי:
ידוע לי שיטנם שני ארגוני בעלי מלאכה,
אחד שהוזכר על ידי מר פלדמן והשני נקרא
"ארגון המעמד הבינוני". הייתי מציע להזמין את שני הארגונים.

היו"ר ח. רובינ:
מי שיפנה, נזמין אותו. חבר הכנסת פלדמן
בקט להזמין את נציגי התאחדות בעלי המלאכה,
ואנו נזמנים הארגון השני לא פנה אלינו, ועל כן איננו חייבים להזמין.

ה ד ח ל ט:
להזמין לזמן המתאים את התאחדות בעלי
המלאכה ואת מר צבי גרינברג מההסתדרות
הכללית. המועד המדויק של הופעתם יקבע
על ידי היו"ר והועדה.

מר הנגבי:
למעשה אין הרבה להוסיף למה שנאמר בדברי
ההסבר לחוק האומנים. תכליתו של החוק
המוצע היא להעלות את דרגתם הטקצועית של בעלי המלאכה בארץ כדוגמת
ההסדרים שקיימים בנדון זה בארצות אחרות, בארצות יבשת אירופה וחבר
העמים הבריטי, על ידי כך שיובטח שיעסקו במלאכה בתור בעלי מלאכה עצמאיים,
לא בתור מי שעובד בפיקוחו של אדם אחר - רק אנשים שהוכיחו ידיעה מעשית
ותיאורטית באותו טקצוע שהם רוצים לעבוד בו ולפתוח עסק, ידיעה שתובטח
על ידי כך שהם יעברו בחינות, בחינות לאומנים, או על ידי דרכים אחרות
שהחוק סתיר; למשל: אם אדם גמר בית ספר מסויים שמקנה לו ידיעות, או
שהוכיח שהיתה לו תעודת אומן כזו בארץ אחרת. כן בא החוק לסמור על
זכויות שכבר נקנו על ידי בעלי מלאכה שכבר עובדים לפחות שנתיים במקצוע
זה.

מתעוררת השאלה: מי הם בעצם בעלי המלאכה,
מה היא מלאכה, איך להבדיל בין מלאכה ובין תעסיה. וכאן נודע לנו שני דברים:
יסונו מלאכות שהן לעולם מלאכות, מבלי שהדבר יהיה תלוי במספר העובדים,
כמו, מספרה, שאם אפילו יעבדו בה 500 אנשים, זו תמיד תהיה מלאכה ולא
תעסיה. אבל יסנם טקצועות שהדבר תלוי במספר העובדים, עד גבול מסויים
והגים לראות בזה מלאכה, מעל לגבול מסויים, זה כבר הופך לתעסיה, כמו
לפסל. מקצוע האפיה. אנו אמרנו, כי אפיה שאינה מיכנית, אפייית יד לעולם
תהא מלאכה, אבל אפיה מיכנית במטב גדול שמעסיקה מעל למספר מסויים
של פועלים, דואים בה כבר תעסיה.

לכן, כאשר הגדרנו מה זו מלאכה, הבדלנו
והכנסנו תוספת שבה מצויינים המקצועות כאותם יראו תמיד כמלאכה, כמו:
זבנות, ספרות, אפיגת יד; ותוספת שניה הכנסנו ובה אמרנו, שמקצועות
מסויימים יראו אותם כמלאכה רק עד מניסום מסויים של עובדים.

ולא רצינו לקבוע שקביעה זו תהיה סופית, ואם נחצה פעם להוסיף מקצוע
בנוסף בצט"ל לקבוע את החוק בכנסת, הכנסנו סעיף הנותן לסר המסחר והתעסיה
בהסכמת יד לקבוע את החוק בכנסת, הכנסנו סעיף הנותן לסר המסחר והתעסיה,
שרת העבודה את האפשרות לתקן את התוספת.

החוק אומר, שבמלאכה יכול לעסוק באופן עצמאי רק אדם שקבל הענדת אומן, או על יסוד בחינה או על יסוד הוכחת ידיעותיו המקצועיות באופן אחר. נשאלת השאלה, מה דינם של בתי מלאכה המורכבים מסותפים, או גוף מאוגד, כגון: קואופרטיב, או חברה שמנהלת בית מלאכה. ההצעה היא שלגבי סותפות יספיק סותף אחד לפחות מכל הסותפים תהיה לו תעודת אומן. לגבי חברה או גוף מאוגד אחר, אמרנו שלפחות חבר אחד של המנהלה צריך להיות אומן בעל תעודת אומן.

בקטר לזה יש עוד שאלה: מה דין עסק שבעלו אינו בעל מקצוע, כמו אלמנת בעל העסק. במקרה זה אמרנו, שהמנהל יכול לתת לה היתר בתנאי שבאופן מעשי תסבור את המנהל העסק לטי שיש לו תעודה כזאת.

לאור המצב הקיים אצלנו ביחס לעלייתם של אנשים רבים שעסקו בעבודות מלאכה בחו"ל, קשה מאד להכניס את החוק למקצועות מסויימים מיד. ההצעה היא אפוא לתת לסר המסחר והמעשיה, שהוא המסונה על ביצוע החוק המוצע, את האפשרות להורות בצו שלגבי מלאכה מסויימת, התעודה תדרש כעבור זמן מסויימים.

הי"ד ח. רובינ:
האם נעבור על החוק סעיף סעיף, או נקיים ויכוח כללי?

הוחלט. לעבור על החוק סעיף סעיף.

ב. אבניאל:
אני באמת פונה לחברי הועדה בבקשה שבטל את החוק הזה, ואם אין בידינו לבטלו, נוריק אותו כל כך מתכננו, עד שזה יטאר חוק של תעודה לאומן שירצה מרצונו החפטי לקבל את התעודה הזאת, ויוכל להתקסט בה ולתלותה על דלת מפעלו. הנה מדוע: חוק זה נזקו מרובה שתועלתו, ומימרה זו אינה מקיפה, לדעתי, את כל הצרות והקשיים שחוק זה יביא בהטוואה לתועלת שהוא יביא.

אני מבין שחוק חייב להגן על הצבור בפני נזול של פרטים בדברים שעלולים להזיק לו. אבל מהו המצב פה? - אותי לא מעבין אם הכובען יעשה את הכובע בצורה זו או אחרת, או שהזנב יתקין את הסמטה בצורה זו או אחרת, כי אם לא יעשה זאת היטב, לא אזמין אותו יותר.

אני רואה את החוק הזה כטרדיד מאותם הזמנים שרצו להכליל את הכל במסגרת של פיקוח והדרכה. אז היה מקום לחוק זה, אבל היום כשאין צורך בדבר, וזה איננו הקו, לסם מה להביא חוקים שיכבידו על הצבור? יכול להיות שיש טיסהו שמעובין בזה, ובזה אני מתכוון לאגוד בעלי המלאכה, כי הם עלולים לקבל על ידי כך הספעת יתר על האומנים אבל האם זה באמת נבחינת טובת הצבור?

לכן אני רואה את החוק כמיותר, ואני מציע לרוקנו מתכנו ולהפכו לחוק חפטי.

לביא:
חבר הכנסת אבניאל מתנגד לחוק זה, ואני חושב שהתנגדות זו היא טריד מאז ההתנגדות לצכיים. אנו רוצים להרים את קרנם של בעלי המלאכה בארץ, וחוק זה בא לאפשר זאת. על כן אני סבור שעלינו לקבל את החוק ולהכניס בו את התקנים הדרושים.

פלדמן:
לחבר הכנסת אבניאל ברצוני לומר, שהסקטור הזה של המלאכה בישראל לא היה מפותח אף פעם, זה היה טסח הפקר; כל אדם יכול היה להיות בעל מלאכה, והמקצוע הזה עמד על רגל במוכה מאד.

החוק הזה בא להסדיר באופן חוקי את כל בעית המלאכה, כפי שמקובל הדבר בכל הארצות, ולדעתו באו להרים את קרנו של המקצוע. הסדר זה ימנע בזבוז של חסרונים על ידי אנשים שאינם בעלי מלאכה, סגורמים להונאת הציבור ולגזילת כסף מהציבור, צריך שכל בעל מלאכה יעבור בחינה ויהיה לו סמך בעבודה, על מנת שלא יקלקל דברים ולא יגרום נזקים.

תכליתו של החוק הזה היא להגן גם על בעל המלאכה וכן על הציבור, ומטום כך אני חושב שעלינו להעביר את החוק לסליאה, כמובן, לאחר הכנסת התיקונים הדרושים.

א. כהן:

אני מקבל את הכוונות הטובות שחה"כ לביא רוצה למצוא, אבל עלי להזהיר אותו מפני אותו דבר שמצא את ביטויו בפתגם, שאפילו הדרך לגיהנום, רצופה כוונות טובות. בחוברת שבה מופיע חוק זה, מופיעה גם הצעת חוק רואי חשבונות, ואני לומד מהראשון על השני בזירה שווה. בדרך כלל, בכל המקרים הדומים, הכוונה המקורית וההנמקה המקורית הן: סיפור, העלאת הקרן, העלאה בדרגה נוספת במקצוע ובכסחון הציבור לגבי בעל המקצוע. והתוצאה היא - וזוהי עובדה שאפילו מר ברנסטיין עמד עליה - שתמיד ניצלו חוקים מעין אלה כדי ליצור צרכים. מה היתה התוצאה מאותו חוק אנגלי שרצה להבטיח שרואי החשבונות יהיו בעלי רמה? - הוא הבטיח מובפול לקבוצה של 50 רואי חשבונות, אשר הסתלסו על כל 11 000 החברות שהיו נזקקות לרואי חשבונות. אולם כאשר באה העליה והביאה אתה עשרות ומאות מוסחים כמוהם, הם סגרו את הדלת בפניהם והעמידו קטיים על גבי קטיים, והצליחו במסך חמס שנים למנוע הרחבה ניכרת של המקצוע הזה. עד היום הזה, כאשר מר המספטים הגישו לו עשרות בקשות של אנשים שזכאים לקבל רישיונות, הועדה שהארגון הזה הקים, איימה בהתפטרות, ונקטה בכל מיני צעדי לחץ על-מנת למנוע הרחבת המקצוע.

חשובני דובר מעין זה יכול לקרות, ויקרה, לגבי כל בעלי המלאכה בארץ. תוצאת החוק הזה תהיה למעשה, אם כי ללא כל כוונה, הפליה של העולה החדש. הבוחנים עצמם יהיו אנשים מארגון בעלי המלאכה, ואז יש להם אפשרות של חסימת המקצוע. נאמר כאן, שעולה חדש שיביא תעודה מחו"ל שתוכיח כי עסק בארץ מוצאו במקצוע זה, ישוחרר מבחינות. דבר זה קשה ובלתי אפשרי לגבי כמה ארצות, כמו למשל רומניה, שאינה נותנת לבעלי מלאכה לצאת. עולה מרומניה אינו יכול להוציא אתו תעודה כזאת. ואז ייווצר מצב טורד כזה, שאדם שנולד בארץ ועסק במקצוע שנתיים בלבד, יהיה מוחרר מבחינות, ואילו העולה החדש שעסק 20 שנה במקצועו, יצטרך לעבור בחינות.

על כן אני מציע לחלק את המקצועות המוצעים לנו לסתי קטגוריות: קטגוריה אחת של מקצועות שבהן הבחינות תהיינה הכרח, כמו למשל מקצוע החשמלאות. ואילו את המקצועות האחרים אני מציע לכלול בקטגוריה שבה תהיינה הבחינות רשות ולא חובה.

היור' ח. רובין:

אנו עוברים למעיפי החוק:

סעיף 1: פרוטים. (קורא את הסעיף)

על התוספת אני מציע לדון בסוף.

נביח, כי מי שעוסק באריגה במכונות ומעסיק כיום 15 עובדים, לפי הגדרה זו, החוק אינו חל עליו. אולם אח"כ העסק אינו צולח, ואז מפטר בעל העסק 10 איש, במקרה זה החוק חל עליו, ועליו לקבל תעודת אומן; כעבור חדשיים טוב מתחיל העסק להתפתח, ושוב הוא מקבל 10 פועלים, ואז טוב - החוק אינו חל עליו. זוהי בעיה, שאני חושב שמנסתי החוק לא סמו לבם אליה. אינני חושב שיכול להיות קריטריון של מספר העובדים. לכן אני חושב שאין ברירה אלא זו, שחלק מהמקצועות להוציא, ולגבי החלק השני למחוק את המספר של העובדים.

י. אורי:

אני סבור שיש לדון על סעיף 2 כולו עם התוספות. לדעתי קשה להגדיר את ההבדל בין מלאכה לתעסיה.

אינני מבין מדוע מקצוע הפרונות נכלל בתוספת הראשונה, כי לדעתי זוהי תעשייה ולא מלאכה. הוא הדין לגבי מקצוע הקונדיטוריה, ויותר מהכל לגבי מכניקה ערינה. לעומת זאת בתוספת הסנייה אינני מבין מדוע לא נכלל מקצוע הקונפקציה, שזוהי תעשייה לכל הדעות.

בהגדרה "בעל מלאכה" אני מציע להוסיף את המלים "ומוגבל במספר העובדים".

פ. פרלשטיין:
לדעתי נצטרך לעבור על התוספת עוד לפני שאנו דנים בחוק עצמו. אני מקבל את הדעה שצריך להבחין בין מקצועות שבהם תהיה הבחינה חונה, ובין מקצועות בהם היא תהיה רטות. מקצועות הכרוכים בסכנת נפשות, לגביהם צריכה להיות הבחינה חונה, ואילו לגבי יתר המקצועות - רטות.

היו"ר ח. רובין:
היות ונטמעה תביעה מפי סני חברים לדון גם ברשימת המקצועות, הרי כדי לא לאבד זמן אני מציע שניכנס סיד לעניין.

סר הנגבי:
אני הייתי מבקש סכר גע לא ידונו ברשימה, מפני שתי טיבות: א) היות והרשימה בערכה על ידי מוסחי משרד העבודה, ואני חושב שעלינו לסמוע אותם בנידון; ב) גם ההגבלה של מספר העובדים הוכנסה לפי דרישת משרד העבודה, ולכן לא הייתי רוצה שהיו זה תחליט בדבר מבלי לסמוע את דעתם של נציגי משרד העבודה. לכן הייתי מבקש לדחות את הדיון בנקודה זו לישיבה הבאה.

היו"ר ח. רובין:
אין לנו ברירה אלא לקבל פניה זו.

סר לגבסל:
אם כך, אייתי מציע סיוזמן גם מנהל מחלקת הטלאכה הזעירה במשרד מסחר ותעשייה.

א. כהן:
אני מציע להתחיל לדון בסעיף 3.

ההצעה בתקבלה

א. כהן:
בהתאם למה שאמרתי קודם, אני מציע לכתוב בסעיף 3: לא ייקרא אדם אומן בעל תעודה, אלא

אם כן...

היו"ר ח. רובין:
אנו צריכים לקרוא סעיף 3 יחד עם ההגדרה של "אומן" בסעיף 1. אני מוכן להציע הצעה ברוח דבריו של חה"כ כהן. המעתי היא, שבהגדרה של אומן ייאמר: אומן מדופלם פירושו - אדם שבידו תעודת אומן, שניתנה לו לפי סעיף מסויים בחוק, ובסעיף 3 לכתוב: לא יקרא אדם עצמו אומן מדופלם, אלא אם בידו תעודה מסוג זה.

י. אורי:
על ידי כך אתה מסנה את משרת החוק כולה, כי בסעיף 3 כתוב "לא יעסוק", והרי זוהי משרת החוק. אגב אני חושב, שאין זה גם בסמכותינו לשנות חוק שהועבר אלינו מהמליאה.

היו"ר ח. רובין:
שזוהי השאלה שבנויה במחלוקת - פה ברור. חה"כ אורי עורך פה שאלה פרוצדוראלית, ובאם יש לנו ספיקות בנקודה זו, אין לנו ברירה אלא להעביר את העניין לוועדת הכנסת להכרעה.

א. כהן:
לדעתי אין כל צורך בהכרעת השאלה הפרוצדוראלית, כי זה רק עניין של ניסוח. אנו יכולים להסאיר את סעיף 3 כפי שהוא, ולתקן רק את הרשימה, ואז יהיה צורך בסעיף בוסף סידון בבחינות רטות לכל מקצוע.

ס. פרלמטטיין:
את סעיף 3 יש להסאיר, ויש לקבוע סמי רטיסות, אחת שהיא חובה ואחת שהיא רשות, ולהגיד: לא יעסוק אדם במלאכה כבעל מלאכה במלאכות המפורסות ברטיסה אחת, ולא ייקרא אדם אומן מדופלם אלא אם עמד בבחינות.

היו"ר ה. רובין:
אני מבין שאנו יכולים לקבל פה-אחד את סעיף 3, ולהוסיף סעיף 3 (א) שבו יאמר: לא ייקרא אדם אומן מדופלם, שעוסק באחד המקצועות המפורסים בתוספת הראשונה, אלא אם כן קיבל תעודה בהתאם לסעיף פטריים. ואז, אם אנו מקבלים זאת, הריכוח בינינו מועבר על הדיון ברטיסה. ואז אני מבין שזה כ' אנרי ירצה להכנס רטיסה שבה יהיו כל המקצועות, ואילו חברי הכנסת אבניאל, כהן ואנוכי נרצה להכניס רטיסה שבה יהיו מקצועות מעטים. כלומר, אם מקבלים את הסיכום הזה, הרי כולנו מסכימים לכך שיטנם מקצועות חובה ויטנם מקצועות רשות, והסאלה היא ביצד נגדיר כל מקצוע ומקצוע, אבל על כך נדון כאשר נביע לרטיסה.

י. אורי: לכך אני מתנגד.

ס. לביא: אני מציע שעל התוספות נדון רק לאחד טנסמע את בציגי מסדר העבודה.

סיכום: סעיף 3 - הועדה תחליט סופית אם להכניס סעיף מסנה לסעיף 3 שיקבע את המקצועות שבהם יש רשות של בחינות אחרי סמיעת מוסחי מסדר העבודה ומסדר המסחר והתעסיה, ואחרי דיון ססבי לרטיסת המקצועות.

היו"ר ה. רובין: סעיף 4:

(א) סותפות רטאית לעסוק במלאכה כבעל מלאכה, אם לפחות אחד מהסותפיים הוא אומן באותה מלאכה.

(ב) גוף מאוגד רטאי לעסוק במלאכה כבעל מלאכה, אם לפחות אחד מחברי מינהלת הגוף המאוגד הוא אומן לאותה מלאכה.

ר. פלדמן: אני מציע להוסיף את המלים, ואם הוא גם עובד במלאכה, כי הסותפות יכולה לסכור אומן בתסלום, אך הוא לא יעבוד בבית המלאכה.

היו"ר ה. רובין: בחוק סלווה חובה הוכנס מונח חדס, תאגיד, אני מציע להגיד זאת גם כאן, ולהכנסו בהכנסת הפירוטים.

אני מתנגד לתוספת שמציעה כ' פלדמן. הדבר אינו ניתן לניסוח ספטי מדויק, והוא גם אינו קובע סום דבר. אני אקח לדוגמה סותפות של חמיסה סנדלרים שהחוק תובע סאחד מהם יהיה סנדלר. אבל באותה סותפות עובדים עוד 4 אנשים, והם אינם אומנים ומקלקלים את הנעלים, כך סלפי החוק הכל יהיה בסדר - כל החמיסה עובדים, אך למעשה אחד עובד ו-4 מקלקלים; כך שעל ירי התוספת הזאת לא הבטחת ולא כלום. אני מבין שהכוונה היתה כאן שהאיש האחראי לצד המקצוע, הוא צריך להיות אותו אומן בעל תעודה, וזה נראה לי.

ס. פרלמטטיין:

כל העניין הזה נראה לי קצת מוזר. רואים להעלות את קרן המלאכה בארץ. אם כן, מה בא החוק הזה לעשות? החוק אומר, כי כל אדם שהוא עצמאי יכול לעסוק במלאכה רק אם קבל תעודה אומן. אבל מצד סני יכולים להתאגד 10 בעלי מלאכה ורק 1 מהם צריך להיות סומחה ובעל תעודה, והיתר - לא. אני טוען קודם כל, שזה לא יעלה את קרן המלאכה בכלל, זה רק יביא לידי כך שאנשים שהיו עצמאיים יתאגדו וייהפכו לקואופרטיבים טרוב אנטיהם לא יהיו אומנים. הייתי מבין אילו נאסר, טרוב הסותפיים צריכים להיות בעלי תעודה אומן.

ד. פלדמן:

אני עומד על הצעתי, כי אני רוצה למנוע על ידי כך, שאנשים שאינם מסוגלים לעמוד בכחיבה ואינם יודעים את המלאכה, יתקשרו עם סומחה ויטלטלו מסכורת חדשית או אחוזים מסויימים, והצרכן יחשוב, שבבית מלאכה זה קיימת השפעתו והדרכתו של האופן, ולמעשה זה לא יהיה כך.

ט. לביא:

אני מצטרף להצעתו של חבר הכנסת פלדמן.

א. כהן:

אם תתקבל הצעתנו, טייט מקצועות שהם חובה וייט מקצועות שהם רשות, אני בהחלט מסכים להצעה, שאחד מהסותפים יהיה אופן. אולם אתנגד להצעה זו, אם לא תתקבל הצעתנו על מקצועות חובה ורשות.

ס. פרלסטין:

אני מצטרף לדעתו של חבר הכנסת כהן, אם נקבל את ההפרדה בין מקצועות חובה ובין מקצועות רשות, אבל אני מציע, שהלפחות 50 אחוז מהסותפים יהיו אומנים.

ע. טיסרון:

אינני סבינה מדוע בשותפות של 4 צריך רק אחד להיות אופן, ואילו כל אדם העוסק באופן עצמאי במלאכה, צריך להיות בעל תעודה.

ד"ר לוינטל:

אני רואה הצדקה ברעיון הזה שקיימת שכנה לבצל לרעה את ההסדר, שלפיו רק שותף אחד צריך להיות אופן. ואני חושב טייט למצוא לכך פתרון. אני הבעתי לידי מסקנה, אמנם לא סופית, שבמקרה כזה אפשר למצוא בעד ניצול לרעה על ידי כך שנותנים את האפשרות לטנהל להעביק את הזכות הזאת לא בתור חובה אלא לפי מסיבות העבין.

היו"ר ח. רובין:

ובמקרה שהשותפות מסתנה?

ד"ר לוינטל:

צריך להגייט בקטה לחדוש הרסיון.

היו"ר ח. רובין:

אנו עוברים לשלב של הצעות וסיכומים. יטנון 4 הצעות: חבר הכנסת פלדמן מציע להוסיף בסתף הסעיף את המלים "ויסתתף בפועל בעבודה"; חברי הכנסת פרלסטין וכהן מציעים ש-50 אחוז מהסותפים יהיו אומנים; ד"ר לוינטל מציע להסאיר זאת למססלה וחבר הכנסת אורי מציע להסאיר את הנוסח הקיים.

אולם ברור לכולם, כי מה שנחליט לגבי סעיף 4 חל על מקצועות חובה ולא על מקצועות רשות, אם נחליט על מקצועות שהם מקצועות רשות.

ה צ ב ע ה

בתקבלה הצעת ד"ר לוינטל

ההסתברות לחבר הכנסת פלדמן - להוסיף את המלים: "ויסתתף בפועל בעבודה".

הסתייבות ליו"ר ח. רובין - להסאיר את הנוסח המקורי.

היו"ר ח. רובין:

אני מבין שהצבענו באופן פורמלי רק על סעיף 4(א). יאך אני מבין שאותו דין חל על סעיף 4(ב) וכן גם לגבי ההסתייגויות.